DANSK SMEDE- OG MASKINARBEJDERFORBUND ESBJERG AFD.

75 ÅRS JUBILÆUM . 5. OKTOBER

1890 - 1965

75 år er gået siden nogle få smede havde indkaldt til møde med det formål, at få startet smede og maskinarbejdernes fagforening i Esbjerg.

Disse pionerer havde ikke de gunstigste forhold til start af smedenes fagforening, der var flere uden for foreningen, end der var medlemmer, alene dette gjorde det vanskeligt for pionererne at få deres krav om bedre løn og arbejdsforhold forbedret.

Gennem strejker, lockouter og formænd, bestyrelsesmedlemmer, tillidsmænd og medlemmer af den rette støbning, kan vi i dag fejre afdelingens 75 års stiftelsesfest, under forhold som selv disse pionerer ikke turde tro var muligt.

Den beskæftigelsesmæssige højkonjunktur har været en medvirkende årsag til, at såvel afdelingen som det enkelte medlem gennem de seneste år har været forskånet for større rivninger med arbejdsgiverne. Det har, med tidligere år in mente. været lettere at få medlemmernes rettigheder såvel på det arbejdsmæssige som på det lønmæssige område respekteret.

Dog må ingen medlemmer lade sig dysse i søvn ved de opnåede goder, smedene har altid, når målsætningerne var nået, formået at skabe nye og bedre målsætninger.

Industriforbundstanken har vi ikke nået endnu, industrielt demokrati, med udvidet medbestemmelsesret ved antagelser og afskedigelser er nogle af de mål vi vil søge løst.

Derfor må samhørigheden bekræftes og lad os benytte 75 års stiftelsesdagen til, under festligt samvær, at fejre vor afdeling og organisation og knytte kammeratskabets bånd endnu tættere.

Lad os i enighed ønske såvel afdelingen som forbund held og styrke fremover.

Thomas Sørensen.

FORENINGENS START

»Under strejken på jernstøberiet »Fønix« i Odense i vinteren 1889—90 har følgende personer arbejdet som

Skruebrækkere« (derefter følger ti navne)«

Således starter »Smede- og Maskinarbejdernes« forhandlingsprotokol. Notatet er dateret Esbjerg, den 5. oktober 1890 — samme aften som en kreds af smede samledes i Esbjerg for at slutte sig sammen i en fagforening. Med protokollens start slog de straks fast, at deres forening kun kunne vinde frem mod mistænkeliggørelse og forfølgelser ved at efterleve mottoet: »én for alle, og alle for én«. Solidaritet skulle der til, og »skruebrækker« var det værste smædeord, der kunne sættes på en kollega.

Den nyfødte forening fik 15 medlemmer den 5. oktober for 75 år siden. Bagmændene for fødselen blev også medlemmerne med de laveste numre. Folk, der gennem mange år gjorde en indsats, der tit gik ud over dem selv, for organisationsrettens knæsættelse. Det var nr. 1: maskinarbejder I. A. H. Caben (formand), nr. 2: kedelsmed J. J. Marcussen (bestyrelsesmedlem og næstformand), og nr. 3: grovsmed I. P. Carlsen (kasserer).

Da foreningen samledes den 9. oktober til »diskussionsmøde« meldte der sig yderligere seks mænd under fanerne, og den 30. oktober gav man hinanden håndslag på »at nægte at udføre arbejde, når der var den mindste mulighed for, at det sorterede og henhørte under blikkenslagerne Graff og Rosenkilde, da vedkommendes svende har nedlagt arbejdet«.

PRØVELSERNES ÅR

Solidaritet først og solidaritet sidst. Da foreningen var et halvt år gammel var der 23 organiserede smede i Esbjerg, der betalte 40 øre om måneden i fagforeningskontingent. Men

nu kom modvinden. Prøvelser af værste slags forestod. Strejker og lock-outer i det følgende år var hårde for den spæde forening. Arbejdsgiverne havde med stigende uro set foreningen vokse, og tommelskruerne kom i brug over for de gifte medlemmer. Fabrikant N. J. Poulsen gik så vidt, at han trak sine arbejdere ind på kontoret én efter én og gav dem valget mellem nej til fagforeningen eller lock-out. De, der meldte sig ud af foreningen, fik højere løn og kortere arbejdstid. De øvrige blev smidt på gaden.

Mange gifte lod sig lokke. Det var svært at være solidarisk, når kone og børn skulle forsørges. Et af medlemmerne skrev således til foreningen:

»Jeg har lovet besked i aften. Jeg kan ikke selv komme, men da jeg ikke kan optage den kamp, I fører, er det vel

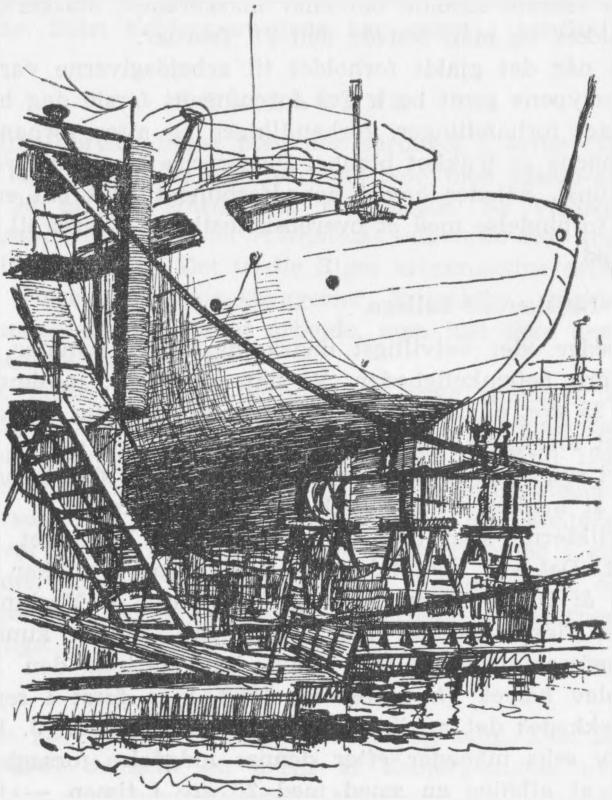

også bedst, jeg ikke kommer. De sager, jeg har, sender jeg op til værkfører Jensen i morgen formiddag eller i aften«.

Nok et medlem var vaklet, og for at de ugifte ikke også skulle »falde til føje« måtte fagforeningen skyndsomst give de flest mulige rejsepas. Den 1. april 1892 var der otte medlemmer tilbage, og to af disse rejste et par måneder senere.

Men selvom slaget havde været hårdt, gav tiden sejren. Den 1. januar 1894 var der 48 medlemmer i foreningen, og nu gik udviklingen støt fremover.

FORHANDLINGSSMIDIGHED

Det er interessant at se, at skønt pionererne satte sig op mod det bestående system ved oprettelse af fagforening, var det ikke netop den revolutionære barrikadeånd, der prægede dem. Kun tre måneder efter foreningens start foreslog Caben, at man »skulle afholde bal eller maskerade«. Maskerade blev foretrukket, og man festede den 21. februar.

Også når det gjaldt forholdet til arbejdsgiverne var »murbrækkertypen« gemt bort. Fra foreningens første dag har man altid søgt forhandlinger, forhandlinger og atter forhandlinger, før våbnene er trukket blanke. Pionererne kendte begrænsningens kunst. Således havde hovedforbundet bedt om en udtalelse i forbindelse med et overenskomstkrav. Svaret til København lød:

»Højstærede kollega.

Vi beder eder velvilligst undskylde, at vi kommer så sent med vore betænkeligheder. Vi har tænkt os, minimallønnen sat til 25 øre, ellers har vi sluttet os fuldstændig til forslaget, som det foreligger fra eder. Hvorfor vi har sat det så lavt, er fordi vi synes, at vi ikke er samarbejdede og stærke nok endnu til at modstå en eventuel arbejdsstandsning.«

Konflikterne kom dog alligevel, selvom lønkravet var sat så lavt. Det var hele tiden N. J. Poulsens fabrikker (senere Jensen & Olsen — nu Esbjerg Jernstøberi & Maskinfabrik). der var flest spetakler med. Fabrikant Poulsen kunne ikke lide fagforeningen, og lock-outen, han startede den 11. juni 1891 blev hævet 17. september 1892, men først i september 1894 lykkedes det at få en overenskomst med N. J. Poulsen. Og selv seks måneder efter dennes indgåelse forsøgte fabrikanten at aflønne en smed med 20 øre i timen — fem øre

under overenskomsten. En henvendelse fra fagforeningen resulterede dog øjeblikkelig i udbetaling af hele beløbet.

Gennem mange forhandlinger, og flere små »raske« strejker fik Esbjerg-smedene efterhånden skaffet sig tålelige arbejdsforhold. Dog måtte strejkevåbnet bruges regelmæssigt til umiddelbart før 1. verdenskrig. Krigen med god beskæftigelse og lønglidning gav ro, men i 1917 forlangte arbejderne en lønforhøjelse. Arbejdsgiverne tilbød for lidt, men ingen forhandling. Fagforeningen indkaldte så til stort fællesmøde for arbejdere og arbejdsgivere på »Royal«, og til sidst fik man talt sig til rette om tingene.

Derefter er det næsten kun de landsomspændende arbejdskonflikter Esbjerg-smedene har været impliceret i. Således storlock-outen i 1925, da smedene med koner og børn drog på skovtur til Hjerting. Således igen i 1956, hvor det ikke var til at finde ud af, hvem der strejkede, var lock-outede eller arbejdede. Sidst Esbjerg-smedene har været i konflikt var i 1961.

KRIGSÅRENE

I strejke-opremsningen blev der sprunget i årtier. Imellem var de fem mørke år, der først startede med masse-arbejdsløshed. 90 af 350 smede gik arbejdsløse. Så voldsom var arbejdsløsheden, at firmaet »Christola« udbetalte fem kroner til hver arbejdsløs. Men Det tredie Riges krigsmaskine satte snart hjulene i sving. Fæstningsbyggerier, krigsskibe. maskiner og meget andet gav masser af arbejde, men just ikke den slags, som smedene kunne lide.

Meget tidligt dannede lærlinge og unge smede i Esbjerg modstands- og sabotagegrupper, og Esbjerg-smedene kan tage æren for landets første rigtige folkestrejke i foråret 1943 mod besættelsesmagten. En strid, der fulgtes op andre steder i landet, og som gav sejr til de protesterende. Fra kontoret blev der drevet kampagner og underjordisk virksomhed i stor stil. Formanden Rosendahl sad interneret i Frøslev-lejren, og hans efterfølger Lau-Andersen måtte i forhør hos værnemagten flere gange.

»VULKAN«

Krigen gav i øvrigt lyst til samvær og sang. Den 25. september 1941 dannede en kreds af Esbjerg-smede »Vulkankoret«, der med kommunelærer Mortensen som en både in-

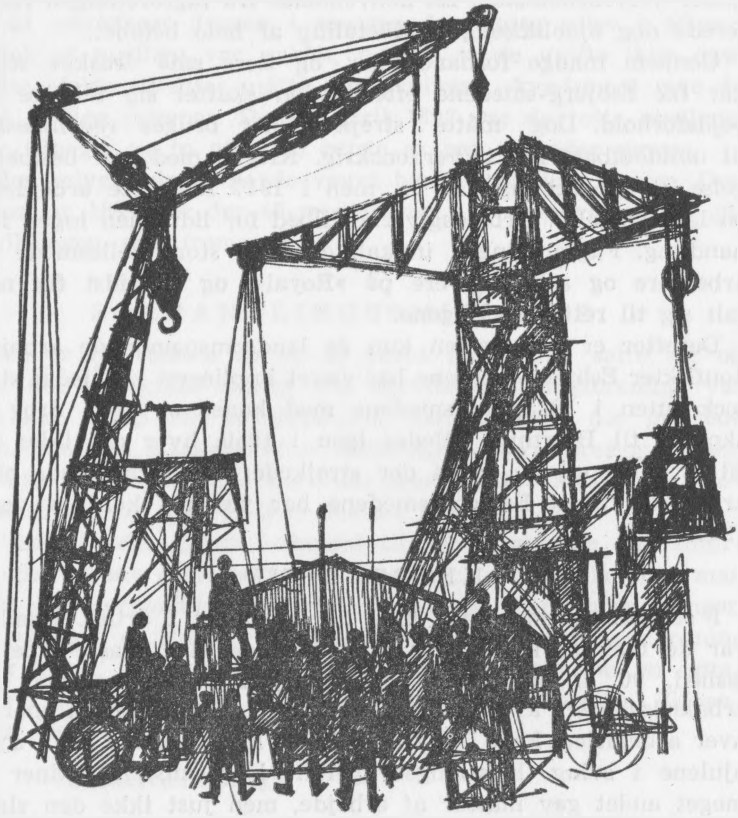

spirerende og dygtig leder fik ti års levetid. Man startede med node- og sangmateriale fra Lokomotivmændenes Sangforening, og allerede den første aften begyndte indstuderingen af »Frihed er ej det pure guld«. Medlemmerne var flittige til at møde op ved øvelserne, men ved offentlig fremtræden var lysten knapt så stor. Således holdt sangkoret en stor fest i november 1945, men der var ikke mødt sangere nok frem, til at koret kunne underholde gæsterne. I 1949 var koret vært for det 6. sangerlandsstævne, og man nåede lige at deltage i det 7. stævne i Århus 1951 før koret visnede hen. Sidste officielle fremtræden, ifølge korets protokol, var den 8. september ved sangbroder Charles Ringstrups 50 års fødselsdag.

STABILE ÅR

Ovenpå de aktive krigsår fulgte en skuffende fredstid. Esbjerg havn var lukket af miner, og byen kunne ikke rigtig komme i gang igen. I begyndelsen af 50erne var der igen kraftig arbejdsløshed — 80 af 500 medlemmer gik ledige. Hjulene kom dog i stadig bedre rotation, men først fra efteråret 1963 har arbejdsløshed været et næsten ukendt begreb blandt Esbjerg-smedene. Disse er i samme periode vokset kraftigt i tal — fra 930 i 1963 til 1250 på jubilæumsdagen.

Disse nyder godt af smedenes mange års øvelse ved forhandlingsbordet. Sygeløn, ferie, skæve-helligdagsbetaling og ATP betragtes i dag som en selvfølge. Og alligevel er det alt-

sammen ting, der er opnået i efterkrigsårene. Kursusvirksomhed med fagligt og teknisk indhold er blevet en af afdelingens hovedopgaver.

For godt nok vil det i dag strømme ind med fødselsdagshilsener og ønsker fra nær og fjern. Men det største har foreningen givet sig selv: Fortsat fastholdelse af den fulde beskæftigelse.

ARBEJDSKAMPENE

Lock-outen hos N. J. Poulsen var den første og største konflikt Esbjerg-smedene har været udsat for, men i de første år var det mange gange, våbnene blev taget i brug.

Juni 1891: Under konflikten hos N. J. Poulsen kommer det til en strid med byens øvrige mestre. Man vil have gennemført en ny arbejdsordning. Strejken, der omfatter seks mand, slutter efter 17 dages forløb med et kompromis, og foreningens første egentlig overenskomst er dermed en realitet.

Juli 1895: Fabrikant Poulsen truer med lock-out. Det bliver dog ved truslen.

April 1896: Lille strejke overfor smedemester Schnack, der ikke vil overholde priskuranten. Sagen afgøres til foreningens fordel.

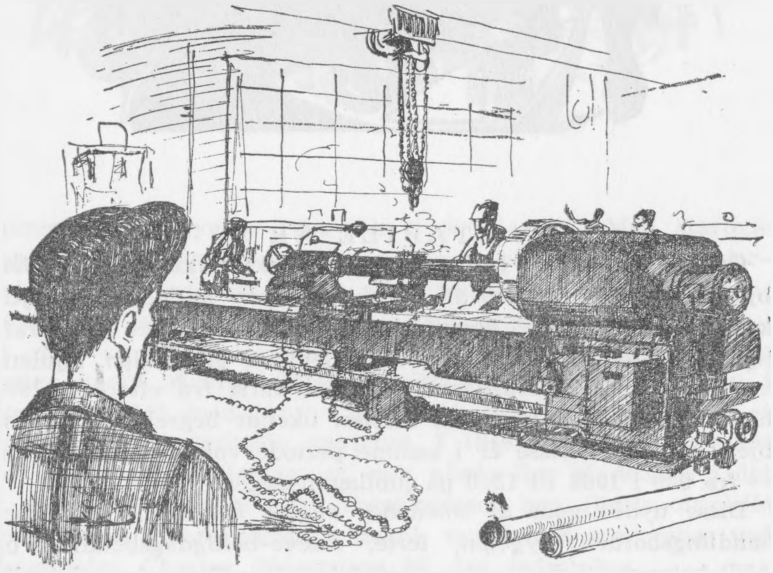

Marts 1897: Landslock-out, der dog kun berører de medlemmer, der er ansat hos Jensen & Olsen. Konflikten varer fire måneder.

1899: Landslock-outen, der rammer så mange arbejdere meget hårdt. er nådig ved Esbjerg-smedene. Igen er det kun ved Jensen & Olsen, at portene lukkes. I det hele taget må foreningen føre mange forhandlinger og kampe med Jensen & Olsen i årene omkring århundrede-skiftet.

1902: Fabrikant P. Nielsen har afskediget folk uden at betale dem deres tilgodehavende. Virksomheden blokeres — og da det ikke hjælper, erklærer foreningen ham for fallit, og arbejderne får deres tilgodehavende.

1903: Afskedigelser uden afregning hos C. Mollerup. Foreningen erklærer fabrikanten fallit, men det giver ikke arbejderne deres tilgodehavende, hvorfor blokaden overføres til det aktieselskab, der med Mollerup som direktør har overtaget stumperne. Det hjælper — pengene falder.

Der var mange arbejdsgivere, der mente, at man altid kunne spare på lønningerne, når det kneb, men fagforeningen belærte dem efterhånden om noget andet.

Marts 1906: Lønnen hæves med 2½ øre i timen, men hos fabrikant C. Hoffman først efter en »rask« eftermiddagsstrejke.

Juli 1910: Igen hos Hoffmann. En uorganiseret modelsnedker fungerer som »kontrolur« for arbejderne. Fire dage strejker disse, og så fjernes »uret«.

1911: Strejke hos Nielsen Lungholt. Konflikten varer en måned, hvorefter løn og arbejdsforhold ordnes efter fagforeningens ønsker.

Maj 1917: Lønnen hæves med fire øre i timen efter et stort fællesmøde på Royal.

Foråret 1925: Storlock-out med skovtur til Hjerting.

Foråret 1956: Strejke og lock-out.

Foråret 1961: Strejke og lock-out.

Men siden 1. verdenskrig har konflikterne kun været af mere speciel karakter i forbindelse med overenskomstfornyelser. Lokalt klares forholdene ved forhandlingsbordet.

TIMELØNNEN

Da foreningen startede i 1890 var gennemsnitslønnen for smede i Esbjerg 21 øre i timen. Foreningen havde 25 medlemmer, og kontingentet var 40 øre om måneden. Ved 25 års

jubilæet i 1915 var lønnen steget til 47 øre i timen, mens 60 års jubilæet i 1950 bød på 3,57 kr. i timen. Der var i 1950 500 medlemmer, og kontingentet var på 3,75 kr. om ugen. Ved 75 års jubilæet er timelønnen på 9,48 kr, og der er 1250 medlemmer, og kontingentet er 6,50 kr. om ugen.

KONFLIKTEN MED N. J. POULSEN

Esbjerg-smedene har de 75 år haft en del konflikter løbende med de lokale arbejdsgivere. Men den mest langvarige, og også mest interessante, var den første. Den kom i gang i juni 1891, da fabrikant N. J. Poulsen lock-out'ede alle de arbejdere, der ikke meldte sig ud af fagforeningen. 25 svende bøjede sig, men 11 var tro mod foreningen, og de blev kastet på gaden. Naturligvis kom der hårde protester mod den hårde fremfærd fra fabrikantens side, og hovedforbundets forretningsfører Fr. Hurup kom til Esbjerg for at være taler ved et stort protestmøde i værtshusholder Eskesens lokaler. Den unge forening brugte 3,50 kr. til at fremstille 400 løbesedler om protesten, og fabrikanten fik en speciel invitation til at komme til stede. Han kom ikke, men i stedet lod han Kongens foged i Jerne nedlægge forbud mod, at hans forhold blev omtalt ved mødet. Fagforeningen måtte bøje sig, og Hurup talte i stedet om organisationens betydning.

Hermed stillede N. J. Poulsen sig imidlertid ikke tilfreds. Han ville have dækket sine udgifter i forbindelse med fogedkendelsen, og han tilskrev derfor forligskommissionen i Varde sålunde:

Til forligskommissionen for Ribe amts 4. forligskreds.

I anledning af, at bestyrelsen for Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening ved løbesedler den 9. ds. lod indbyde til et offentligt møde, der skulle holdes samme aften kl. 8 i værtshusholder Eskesens lokale her i byen, ved hvilket møde det var hensigten specielt at diskutere smede- og maskinarbejderes afskedigelse fra fabrikant Poulsens fabrik, af hvilken årsag jeg selvfølgelig da jeg ej ville finde mig i, at mine private personlige og huslige forhold således gaves offentlig til pris og diskuteredes ved kongens foged lod nedlægge forbud mod, at sådant mødes afholdelse i al fald med mine private forhold som hoveddiskussionsemne — tillader jeg mig herved at bede den nævnte bestyrelse for Smede- og Maskinarbejder-

nes Fagforening ved dennes formand, smed Markussen, Esbjerg, indkaldt for den ærede kommission, for at det kan blive prøvet, om denne vil anerkende den under 9. ds. afholdte forbudsforretning som lovligt gjort og erstatte mig de imod den nævnte forretning og dennes forfølgning forbundne bekostninger skadesløst.

Opnås ikke forlig bedes sagen henvist til rettergang.

Esbjerg, den 13. juni 1891. Ærbødigst.

Bestyrelsen blev indstævnet, og formanden gav møde i Varde den 20. juni, mens klageren var repræsenteret ved værtshusholder Frøsig, Varde. Der kunne ikke opnås forlig, og sagen overgik til rettergang.

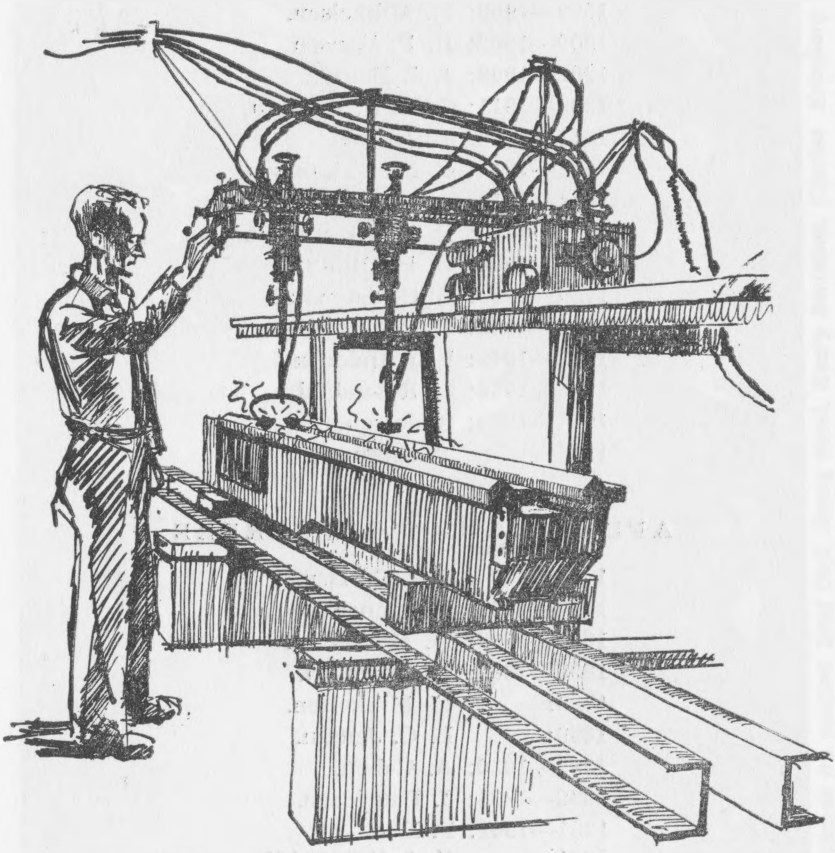

Sagen kom for retten den 17. september 1892, og den endte med kompromis. Retten kendte fogedkendelsen lovlig for det afholdte offentlige møde, men derudover måtte forbudet mod at omtale Poulsens forhold være ophævet. Poulsen måtte selv afholde sine udgifter ved fogedkendelsen og ved rettergangen.

AFDELINGENS FORMÆND

1890—1891: A. Caben.
1891—1897: J. J. Marcusen.
1897: A. Andreasen.
1897—1898: L. Brodersen.
1898—1899: J. J. Marcussen.
1899—1900: M. Mikkelsen.
1900—1902: H. P. Hansen.
1902—1909: J. J. Helner.
1909—1911: C. M. N. Laursen.
1911—1913: J. Poulsen.
1913—1914: C. M. N. Laursen.
1914—1916: A. Nyberg.
1916—1918: R. G. Rasmussen.
1918—1920: H. P. Olling.
1920—1923: L. Christensen.
1923—1942: L. Rosendahl.
1942—1945: Lau Andersen.
1945—1954: L. Rosendahl.
1954—1963: S. Jessen.
1963—: T. Sørensen.

AFDELINGENS KASSERERE

1890—1894: I. P. Carlsen.
1894—1895: F. Schnack.
1895—1998: M. Mikkelsen.
1898—1899: L. Lauritzen.
1899: M. Mikkelsen.
1899: L. O. Jensen.
1899—1930: A. Caben.
1930—1931: J. Lauridsen.
1931—1961: P. Due.
1961—: C. J. Hvidtfeldt.

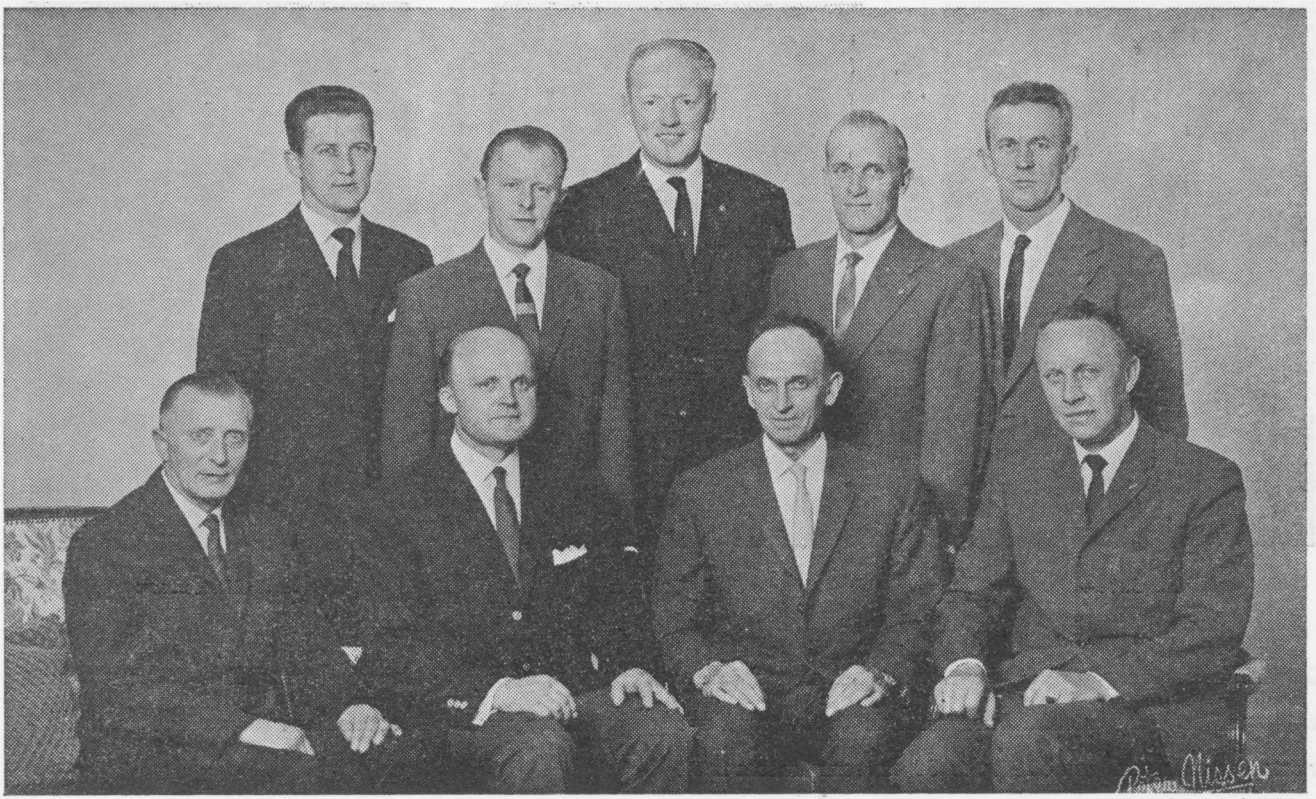

Stående fra venstre: Bent Gejl, Benny Sevel, Henry Bertelsen, Charles Kronborg, Helge Svensson. Siddende: Sekretær: Svend Rostgård, kasserer: Carl Johan Hvidtfeldt, næstformand: Viggo Hansen, formand: Thomas Sørensen.

A. Caben

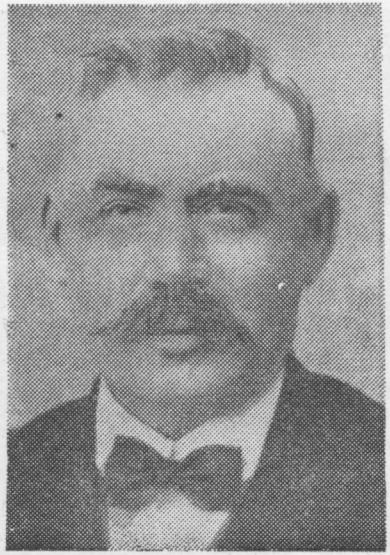

I. P. Carlsen

J. J. Marcussen

Ovenstående tre pionerer dannede afdelingens første bstyrelse, med Caben som formand og Carlsen som kasserer. Senere i afdelingens historie møder vi flere gange disse navne. Marcussen i to perioder som formand, og Carlsen virkede over 30 år som kasserer.

DEN FØRSTE OVERENSKOMST

Den første overenskomst, som Esbjerg-smedene begyndte at arbejde efter den 30. juni 1891. Forud var der gået 17 dages strejke.

Regler for arbejde i smede- og maskinfaget i Esbjerg:

1. Lønnen udbetales altid i rede penge. Udbetalingen sker for en uge ad gangen og senest hver fredag aften kl. 6.
2. Ved alt akkordarbejde skal timelønnen være garanteret, således at minimumsfortjenesten ikke bliver mindre end hvis arbejdet bliver udført for dag- eller timeløn.
3. Den regelmæssige arbejdstid er 10 timer daglig.
4. Arbejde udover den ovenanførte arbejdstid betales på følgende måde:
   Arbejde på søgnedage betales de første 3 timer udover den normale arbejdstid med 1½ times løn for hver time. Arbejde i de derpå følgende timer, indtil den normale arbejdstids begyndelse betales med 2 timers løn for hver times arbejde. Arbejde på søn- og helligdage fra kl. 6 morgen til kl. 4. eftermiddag betales med 1½ times løn for hver times arbejde. Arbejde på søn- og helligdage fra kl. 4 eftermiddag til påfølgende dags normale arbejdstids begyndelse betales med 2 timers løn for hver times arbejde.
5. Arbejde udenfor værkstedets område, men dog i samme by, betales med 3 øre mere pr. time. For arbejde ombord i skibe 5 øre mere pr. time. Arbejde ¼ mil og derover uden for byen betales med 5 øre mere pr. time samt kost og logi på arbejdsstedet. Hvis svenden selv må sørge for forplejning, godtgøres dette ham med 1,75 kr. pr. dag.

Undertegnede forpligter sig herved til at betale en minimumsløn af 25 øre pr. time, men at hæve samme til 27 øre pr. time, så snart det nye lønregulativ er gennemført i de nærmestliggende byer.

Ovennævnte tiltrådt af samtlige mestre, med undtagelse af fabrikant N. J. Poulsen.

PETER DUE:

Det er efterhånden en stående vittighed her i afdelingen, at man ikke kan sige Due uden at tænke på stegte ål. Dog er det ikke Peters livret, men hans mangeårige arbejde på kassererposten, der er grunden til, at han nævnes her. 30 år som kasserer er jo lang tid. Et arbejde, som bragte Peter mange glæder, men desværre også mange skuffelser. Et arbejde, som ikke altid blev påskønnet efter fortjenesten. Dog har Peter taget alt, som det kom, altid tog han sig tid til at tale ud med medlemmerne om de problemer, han fik forelagt. enten det var rent faglige, personlige, eller det var opmålinger for rørklubben, det gjaldt. Vi har i dag grund til at sige Peter Due tak for de mange timer, han har ofret, for de år, der svandt så hurtigt hen. Tak.

C. J. HVIDTFELDT:

Afdelingens nuværende kasserer, der afløste P. Due i 1961, havde, da han blev valgt. baggrunden i orden. Et mangeårigt klubkasserer og revisorhverv havde lært ham baggrunden. Efter at han er kommet ind i arbejdet, er der sket mange moderniseringer på kontoret, hvilket har lettet det efterhånden omfattende arbejde meget. — Dog må målet for afdelingen vel blive, i løbet af ret kort tid at ændre kassererposten fra fritidsbeskæftigelse til heldagsbeskæftigelse i lighed med formandshvervet.

L. ROSENDAHL:

I en periode på over 30 år blev Rosendahls markante skikkelse samlingsmærket for Esbjerg-smedene. Bortset fra en tid under besættelsen, hvor han grundet sin politiske overbevisning blev interneret af besættelsesmagterne, kæmpede han med en uhørt ildhu fra tyvernes depressionsår, gennem tredivernes arbejdsløshedsår og op til vor moderne tid for at forbedre smedenes kår. Han havde mange talenter. Hans politiske løbebane gav ham mange kundskaber, som han i det daglige arbejde

udnyttede. Arbejdsgiverne frygtede ham, og flere tænker endnu med gru på hans forhandlingstaktik, der næsten altid gav bonus. Vi, der kendte ham, venner som politiske modstandere, mindes ham med den respekt, der skyldes vore gamle kæmper, der bevarede pionerånden til det sidste.

SIGFRED JESSEN:

Det blev en tung og svær arv at løfte, Sigfred Jessen fik, da han valgtes til formand i 1954. Det at afløse Rosendahl, var vel den sværeste opgave, nogen formand har haft i afdelingens historie. Sigfred Jessen var ikke slagsbrodertypen, men manden, der ville forhandle i en venlig atmosfære. Dette bragte også betydelige resultater, bl. a. kan nævnes, at byens lavestlønnede fik to kraftige stigninger, som satte sit spor i lønstatistikken. Et stort fremskridt mere var, at afdelingen i Sigfreds formandsperiode gik over til fastansat afdelingsformand. Desværre måtte Sigfred trække sig grundet sygdom. Dog kan vi glæde os over at have ham med til vort 75 års jubilæum.

THOMAS SØRENSEN:

Rørlæggeren med lønstatistik som speciale! Således omtales vor nuværende førstemand af mange. Dette har bevirket, at i hans kun to-årige periode er gennemsnittet for afdelingen steget som aldrig nogensinde i historien. Nogle vil måske mene, at det er udviklingen på selve arbejdsmarkedet, der er årsagen. Denne har vel nok haft indvirkning herpå, men er dog ikke årsag til hele den kolossale stigning på over 2,50 kr., der har været i afdelingen. Dog skal vi ikke rose ham for meget, thi endnu er det for tidligt for ham at hvile på laurbærrene.

BRANCHEKLUBBER

De større værksteder har i en årrække haft værkstedsklubber. Den ældste af disse er klubben hos Jensen & Olsen, der har bestået i 65 år. Disse værkstedsklubber har til formål at pleje lokale interesser inden for firmaets rammer.
Derimod var det et stort problem med småværkstederne. Det lave

antal beskæftigede var ikke nok til at danne lokale værkstedsklubber. Som en begyndelse startede man derfor i 1928 den såkaldte rørklub. En brancheklub for alle medlemmer beskæftiget ved rørarbejde. Bemærkelsesværdigt er det, at man allerede fra starten nedsatte en kontrolkomite, der skulle være medlemmerne behjælpelig ved opmålingerne samt føre kontrol med samme. Klubben er »still going strong« med formanden, Børge Willumsen, i spidsen.

Den største af brancheklubberne er mekanikernes med ca. 200 medlemmer. Klubben blev startet i krigsårene af Sigfred Jessen, som var formand indtil 1963, hvor Tage Schmidt overtog hvervet. En af medstifterne, Sv. Å. Rostgård, sidder endnu i bestyrelsen, hvor han varetager hvervet som kasserer.

Det sidste skud på stammen er Havneklubben, der snart kan holde 5 års jubilæum.

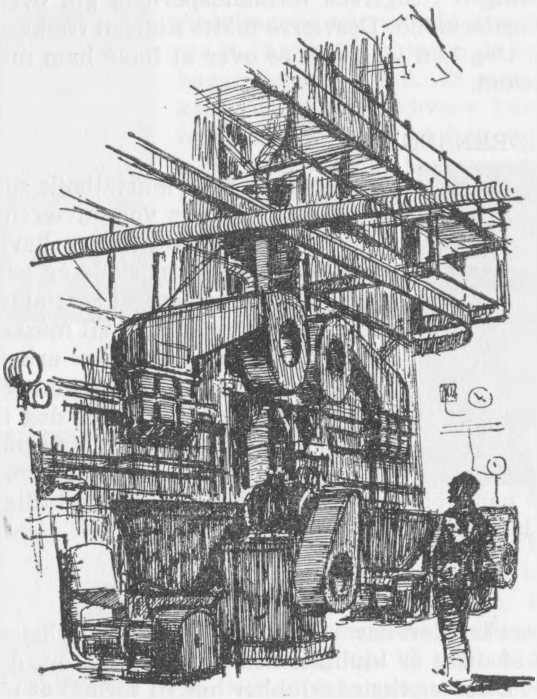

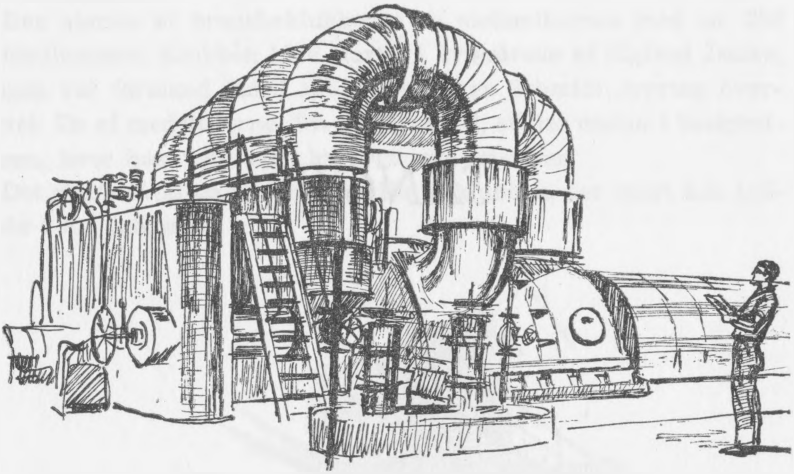

Velkomstsang

Melodi: Nu går våren gennem Nyhavn.

Et velkommen her skal lyde,
et velkommen til hver gæst.
Lad os håbe, vi må nyde
sammen denne store fest.
Vi skal putte godt i vommen,
vi skal fylde under vest.
Nok engang vi si'r: VELKOMMEN,
her i aften til vor fest.

Den sorte smed

Melodi: Thi alle er vi sømænd.

Den sorte smed vi alle kender,
om intet hår på hovedet gror,
så er han ens i begge ender,
om han er lille eller stor.
Om smeden man fortæller,
at han er stærk og brav.
Ja alle er vi smede
fra vugge og til grav.

Og hvis en smed med næbbet hænger,
og hvis af livet han er ked,
så kender vi ham ikke længer',
så er han ikke rigtig smed.
Nej! Vi har mod på livet
og stiller store krav.
Thi alle er vi smede
fra vugge og til grav.

Men når den store tørst sig melder,
går smeden ud og slår et slag,
han mange baj're i sig hælder,
det hører med til smedens fag.
Han spytter ej i glasset,
men drikker i ét drag,
for alle er vi smede
fra vugge og til grav.

Og når den sorte smed har slået
det allersidste hammerslag,
han er til sine fædre gået
og møder op på dommens dag,
så frem med smedebogen,
det gælder høj og lav,
for alle er vi smede
fra vugge og til grav.

Ved Esbjerg Smede- og Maskinarbejderes Fagforenings

75 ÅRS JUBILÆUM

den 5. oktober 1965.

En kort, lyrisk statusopgørelse over de forløbne år.

Melodi: Som en rejselysten flåde.

Arbejdet er selve sagen
for os folk af smedens fag;
men på jubilæumsdagen
samles vi i festligt lag.
Nu vi status gøre skal
og helt uden tørre tal,
men i bedste mening
kalde på den harmoni,
hvor balancen ligger i
broderlig forening.

Alle goder, vi har fået
i de mange svundne år,
har ved leg vi ikke nået;
de har kostet hårde kår.
Trods en såkaldt velfærdstid
må der ydes id og flid
for de krav at klare,
der med tiden er i pagt,
så vi må af al vor magt
kampens ånd bevare.

Vor forenings pionerer
må vi give højest pris
for at »ånden« eksisterer,
end på gammel venskabs vis.
Sammenholdets magt forstod
smedenes elite god
gennem hele livet.
Vi med fællesskabets bånd
værne må om denne ånd,
det er ganske givet.

Ved vort jubilæums stævne
under lykkelige kår
bør vi deres navne nævne,
som var med fra første år:
Caben, der kasserer var,
også formand været har,
og med ham i brechen:
Kolding-Hansen, Carlsen smed,
Marcussen og Poulsen med,
Hellner og Andrésen.

Vi må heller ikke glemme
de, som siden trådte til,
og med lidt vemodig stemme
vi de mænd nu ære vil,
som sig selv har sliddet budt,
men for os har isen brudt
og sejladsen lindet;
de i tunge år har slidt
og for efterslægten stridt.
Længe leve mindet!

Nye mænd står nu ved roret,
og ifølge gammel skik
vil nu hele smedekoret
støtte jer med fuld musik.
For de nye fremtidsmål
vil vor fagforenings skål
vi til sidst udbringe:
Lad et leve med hurra
for vor fagforening da
til pokalen klinge!

Arthur.